

nyilatkozik: „Orgonálás, éneklés, díszruhák, harangszó, tömjénezés, szenteltvízhintés, zarándoklat, böjtölés. Nincs ezekben semmi jó, semmi hasznos, semmi előrevívő.”⁷ Ugyancsak Dávid István írja másutt: „A korabeli hangulatot jelzi egy 1563-ból való prédikációrészlet, mely kitér arra, hogy az egyszerű nép mennyire ragaszkodott korábban temploma berendezési tárgyaihoz: «az összes szép látnivaló, amit úgy megszoktunk, oda már, s nem hallhatjuk a kedves zeneszót, éneket és orgonajátékot, amit korábban annyira szerettünk» — idézi a szónok egy orgonapártoló egyháztag véleményét, majd hálaadásra buzdít azért, mert «templomaink megszabadultak mindattól, ami Isten szemében oly nagy utálatosság volt és oly igen megfertőztette az ő házát».”⁸ Mindkét idézetből azt látjuk, hogy nem a hangszer, az ének, a harang vagy más egyéb az ellenézés tárgya, hanem azok római liturgiához való kapcsolódása.

A genfi orgona 1562-es eltávolításával kapcsolatban Dávid István már többször idézett tanulmányában tisztázza a félreértéseket.⁹ Ezek szerint egy másik templomban útban lévő és lényegileg használhatatlan orgonát tároltak két évtizedig a St. Pierre-székesegyházban, Kálvin templomában. 1562-ben ennek sípjait olvasztották be, s a bevételt aztán jótékony célra fordították. A szóban forgó hangszer sorsához így talán épp Kálvinnak volt a legkevesebb köze, hiszen egyrészt nem saját templomának hangszeréről volt szó, másrészt az ügyben végül a városi tanács döntött, melynek ügyeibe —korábban volt szó erről— Kálvinnak nem volt beleszólása.

Általánosságban megállapíthatjuk, hogy Kálvin nem nyilatkozott az orgona ellen. Inkább semleges véleménye volt e téren, melynek oka abban keresendő, hogy a hangszerre a genfi istentiszteletben egyszerűen nem volt szükség.

Bódi Tamás

Úton az egyházzenei törvény felé

Egy nappal a nemzeti ünnep előtt, március 14-én ismét egyházzenei konferencia volt Nagykőrösön, ahol idén a Károli Gáspár Református Egyetem és a Doktorok Kollégiuma szervezésében a kántori szolgálat helyzetét tekintették át.

A program reggeli könyörgéssel kezdődött, melynek énekes szolgálatát a helyi kántorszakosok végezték *Dávid István*, a konferencia házigazdája vezetésével. *Szenczi Árpád*, a KRE Tanítóképző Főiskolai Kar dékánja, majd a MRE Zsinati Elnöksége képviselőjében *Imre Sándor* tiszántúli főgondnok üdvözölte a jelenlévőket. A rendezvényt írásban köszöntötte *Steinbach József* püspök, *Balla Péter* és *Fekete Károly* rektorok, valamint *Tarr Zoltán* zsinati tanácsos. A megnyitót

⁷ DÁVID *i.m.* 95, valamint: DÁVID István: „Kisorgonák a református liturgiában”, *Zsoltár V* (1998) 8.

⁸ DÁVID *i.m.* 100; az idézet forrása: Owen CHADWICK (ford. Szabó István): *A reformáció*. Osiris, Budapest 1998. 377.

⁹ DÁVID *i.m.* 97.

előadást *Békési Sándor*, a KRE docense tartotta „Istennek hárfái és a Bárány éneke” címmel. *Pap Ferenc*, a Hittanoktató- és Kántorképző Intézet vezetője az egyházzenesz-kántori tisztségről beszélve hangsúlyozta, hogy a megfelelő képesítésű kántor —a lelkéssel szorosan együttműködve— szakmai munkájában megfelelő önállóságot kell kapjon. *Hafenschér Károly*, az Magyarországi Evangélikus Egyház zsinati elnöke szerint Luther, Bach és mások útmutatása nyomán a múlt kötelez. A zene eszközként ma segít abban, hogy az ellaposodó és fogyasztóvá váló gyülekezet re-aktivizálódva újra bekapcsolódjon az istentiszteletbe, Isten és ember párbeszédébe. Erre azért is jó eszköz a zene, mert az ige hirdetője és hordozója. Megemlítette, hogy az evangélikus egyháznak már van egy rövid törvénycikke az egyházzenéről, s az viszonyítási alap is lehet. A délelőtt végén *Méhes Balázs* dékánhelyettes elmondta, hogy a javaslatok megfogalmazásában, majd pedig a törvény megalkotásában is kulcsfontosságú, hogy senki ne a saját elképzelését akarja keresztülvinni, hanem egy mindenkire által elfogadható tervezet szülessen. Nézete szerint egységes képesítő vizsgákon való teljesítmény szerint kell a kántorokat minősíteni, lehetővé téve a szintek közötti átjárhatóságot. Ebéd előtt a konferencia résztvevői a TFK-s hallgatók március 15-i ünnepi műsorán vettek részt.

Délután először *Tardy László*, a Mátyás templom karnagya kért szót, aki a római katolikus kántorok helyzetét vázolva kiemelte: a kántor feladata összeegyeztetni a zenei ideált a gyülekezet igényeivel. *Orosz Otília*, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület zenei előadója egy már 2006 óta működő rendszert mutatott be. Elmondta, hogy a kerület kérésére az ott működő kántorokat nyilvántartásba vették és tudásszintjük alapján három kategóriába sorolták be őket. Az Erdélyi Református Egyházkerületben zajló munkáról *Péter Éva* zenei előadó számolt be. Az ottani törvényi háttér közös a partiumival, a főállású kántorok mindkét kerületben állami fizetéskiegészítést kapnak. A záró előadásban az általános európai helyzetről szólt *Bódiss Tamás*, a MRE egyházzenei előadója. Előadásának egyik legfőbb tanulsága volt, hogy bár nyugatabbra hamarabb kezdődtek el a nálunk most jelentkező folyamatok, azok megvalósulásához sok időre, kitartásra és munkára volt szükség.

Az előadások megbeszélése során kikristályosodtak a legfontosabb gondolatok: ki kell dolgozni egy több szintű képzési-képesítési rendet és a megfelelő képesítésű kántorok szélesebb bázisú alkalmazásával meg kell teremteni a körzetgondozás és az egyházzenei képviselő megfelelő rendszerét.

A konferencia előadásai a Collegium Doctorum 2014-es évkönyvében megjelentek. 2015. január 1. után hozzáférhetők itt: dc.reformatus.hu

Gaál Eszter, a LFZE egyházzenesz hallgatója